

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS
POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ
FINANSAVIMO KONTROLĖS SKYRIUS**

PAŽYMA

**DĖL 2019 M. RUGSĖJO 8 D. NAUJŲ RINKIMŲ Į LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMĄ
VIENMANDATĖSE ŽIRMŪNŲ NR. 4, GARGŽDŲ NR. 31 IR ŽIEMGALOS NR. 46
RINKIMŲ APYGARDOSE POLITINĖS KAMPANIJOS FINANSAVIMO ATASKAITŲ
PATEIKIMO IR JŲ PATIKRINIMO**

2020 m. vasario 3 d. Nr. 3-23 (1.2)

Vilnius

2019 m. rugsėjo 8 d. naujų rinkimų į Lietuvos Respublikos Seimą vienmandatėse Žirmūnų Nr. 4, Gargždų Nr. 31 ir Žiemgalos Nr. 46 rinkimų apygardose (toliau – 2019 m. rugsėjo 8 d. nauji rinkimai į Seimą) politinė kampanija prasidėjo 2019 m. kovo 20 d.

Savarankiškais politinės kampanijos dalyviais buvo įregistruotos 7 politinės partijos ir 18 kandidatų, iš jų 4 prarado dalyvio statusą.

1. Politinės kampanijos finansavimo ataskaitų pateikimas

Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatyme (toliau – PKFFKĮ) numatyti 2 politinės kampanijos finansavimo ataskaitų ir pajamas bei išlaidas pagrindžiančių dokumentų terminai, priklausomai nuo per politinę kampaniją gautų pajamų, tai yra PKFFKĮ 17 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad politinės kampanijos finansavimo ataskaitą Vyriausiajai rinkimų komisijai (toliau – VRK) ne vėliau kaip per 25 kalendorines dienas nuo rinkimų galutinių rezultatų paskelbimo dienos teikia savarankiškai politinės kampanijos dalyviai, gavę mažesnę kaip 70 VMDU dydžio pajamų sumą (67 900 eurų) ir ne vėliau kaip per 85 kalendorines dienas daugiau pajamų gavę savarankiškai politinės kampanijos dalyviai. Nė vienas šios politinės kampanijos dalyvis nenurodė gavęs daugiau nei 67 900 eurų.

Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatyme (toliau – SRĮ) taip pat numatytas išimtinis dokumentų pateikimo terminas, siekiant anksčiau susigrąžinti rinkimų užstatą, tai yra SRĮ 41 straipsnio 6 dalyje numatyta, kad VRK ne vėliau kaip per 60 dienų po rinkimų galutinių rezultatų oficialaus paskelbimo grąžina rinkimų užstatą jį sumokėjusiai partijai arba asmeniui, jeigu politinės kampanijos dalyvis VRK politinės kampanijos finansavimo ataskaitą, jos priedus bei išlaidas ir pajamas pagrindžiančius dokumentus pateikia ne vėliau kaip per 10 dienų nuo rinkimų galutinių rezultatų oficialaus paskelbimo dienos ir jeigu yra 41 straipsnio 5 dalies 2 ir 3 punktuose nustatytos sąlygos.

20 savarankiškų politinės kampanijos dalyvių (iš 25 dalyvių) politinės kampanijos finansavimo ataskaitas ir išlaidas bei pajamas pagrindžiančius dokumentus pateikė laiku, 6 iš jų

pateikė trumpesniuoju terminu¹ (ne vėliau kaip per 10 dienų nuo rinkimų galutinių rezultatų paskelbimo dienos), 4 dalyviai VRK IS patvirtinto ir pateikė pavėluotai, 1 dalyvis nepateikė (jam pritaikyta administracinė atsakomybė).

Pavėluotai (po 2019 m. spalio 21 d.) VRK IS patvirtino ir pateikė:

1) Darbo partijos Gargždų rinkimų apygardoje Nr. 31 kandidatas Valdas Rimkus (gauta 2019-11-14, VRK IS patvirtinta 2019-10-22);

2) išsikėlusį Žirmūnų rinkimų apygardoje Nr. 4 kandidatė Rima Olberkytė (gauta 2019-11-20, VRK IS patvirtinta 2019-11-18);

3) pretendentas į kandidatus Žirmūnų rinkimų apygardoje Nr. 4 Ramojus Girinskas (gauta 2019-11-19, VRK IS patvirtinta 2019-11-18).

Iš pavėlavusių pateikti ataskaitas tik Rima Olberkytė surinko daugiau nei 3 procentus rinkimuose dalyvavusių rinkėjų balsų (7,08 proc.).

Siūloma negražinti rinkimų užstato išsikėlusiai kandidatėi Žirmūnų rinkimų apygardoje Nr. 4 Rimai Olberkytei, kadangi kandidatė neatitinka SRĮ 41 straipsnio 5 dalies 1 punkto reikalavimų, tai yra politinės kampanijos finansavimo ataskaitą, jos priedus bei išlaidas ir pajamas pagrindžiančius dokumentus ji pateikė pažeisdama PKFFKĮ numatytus terminus.

Šioje pažymoje teikiama informacija apie patikrinimą 17 savarankiškų dalyvių, kurie ataskaitas pateikė vėliau nei per 10 dienų nuo rinkimų rezultatų paskelbimo ir kurių ataskaitose nurodytos ne mažesnės kaip 50 Eur pajamos ar išlaidos².

2. Politinės kampanijos finansavimo šaltiniai

Politinių kampanijų finansavimo šaltiniai numatyti PKFFKĮ 7 straipsnio 1 dalyje (politinių partijų) ir 8 straipsnio 1 dalyje (kitų savarankiškų politinės kampanijos dalyvių). Politinės kampanijos gali būti finansuojamos tik iš šių šaltinių:

- 1) politinės partijos lėšomis;
- 2) nuosavomis (asmeninėmis) kandidatų lėšomis;
- 3) pagal PKFFK įstatymą turinčių teisę aukoti fizinių asmenų aukomis politinei kampanijai;
- 4) iš bankų gaunamomis paskolomis (*galimos tik politinėms partijoms*);
- 5) palūkanomis už politinės kampanijos sąskaitoje esančias lėšas.

¹ VRK 2019 m. lapkričio 21 d. sprendimas Nr. Sp-414 „Dėl 2019 m. rugsėjo 8 d. naujų rinkimų į Lietuvos Respublikos Seimą vienmandatėse Žirmūnų Nr. 4, Gargždų Nr. 31 ir Žiemgalos Nr. 46 rinkimų apygardose politinės kampanijos finansavimo ataskaitų pateikimo ir dalies jų patikrinimo“.

² Mažesnes nei 50 Eur pajamas ir (ar) išlaidas nurodžiusių 2 dalyvių patikrinimo rezultatai patvirtinti VRK 2019 m. lapkričio 21 d. sprendimu Nr. Sp-415 „Dėl dalies 2019 m. rugsėjo 8 d. naujų rinkimų į Lietuvos Respublikos Seimą vienmandatėse Žirmūnų Nr. 4, Gargždų Nr. 31 ir Žiemgalos Nr. 46 rinkimų apygardose politinės kampanijos dalyvių patikrinimo“.

PKFFKĮ 13 straipsnio 11 dalyje nurodyta, kokie asmenys gali aukoti. Seimo rinkimų politinės kampanijos dalyviams aukoti gali tik Lietuvos Respublikos piliečiai.

2019 m. rugsėjo 8 d. naujų rinkimų į Seimą politinės kampanijos finansavimo šaltiniai

Eil. Nr.	Finansavimo šaltinis	Suma, Eur	Proc.
1.	Politinės partijos lėšos, iš viso	176 879,49	83,75
1.1.	<i>Politinės partijos lėšos, panaudotos politinei kampanijai finansuoti</i>	75 139,87	35,58
1.2.	<i>Politinės partijos gauti valstybės biudžeto asignavimai, panaudoti politinei kampanijai finansuoti</i>	101 739,62	48,17
2.	Kandidato (kandidatų) nuosavos (asmeninės) lėšos, panaudotos politinei kampanijai	12 316,72	5,83
3.	Fizinių asmenų aukos, iš viso	22 009,09	10,42
3.1.	<i>Fizinių asmenų aukos, didesnės nei 12 eurų</i>	19 437,00	9,20
3.2.	<i>Fizinių asmenų mažos aukos, neviršijančios 12 eurų</i>	2 572,09	1,22
	Iš viso	211 205,30	100,00

PKFFKĮ 10 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyti aukų ir kandidatų nuosavų (asmeninių) lėšų politinei kampanijai dydžio ribojimai:

1) vienas fizinis asmuo per politinę kampaniją kiekvienam savarankiškam politinės kampanijos dalyviui gali suteikti auką, neviršijančią 10 VMDU dydžių, t. y. 9 700 Eur. Bendra vieno fizinio asmens aukų savarankiškiems politinės kampanijos dalyviams suma per kalendorinius metus negali viršyti 10 procentų fizinio asmens už paskutinius praėjusius kalendorinius metus deklaruotų metinių pajamų (kai auka teikiama po gegužės 1 dienos) arba už užpraeitus kalendorinius metus deklaruotų metinių pajamų (kai auka teikiama iki gegužės 1 dienos). Į šiuos dydžius neįskaičiuojamos mažos fizinių asmenų aukos (kurių bendra suma vienam politinės kampanijos dalyviui neviršija 12 Eur) (2 dalis);

2) kandidatas vienmandatėje rinkimų apygardoje, į politinių partijų ir visuomeninių rinkimų komitetų keliamų kandidatų sąrašus įrašyti kandidatai ir referendumo iniciatoriai savo politinei kampanijai finansuoti gali suteikti auką, neviršijančią 20 VMDU dydžių, t. y. 19 400 Eur (3 dalis).

PKFFKĮ 10 straipsnio 8 dalyje numatyta, kad *auka laikoma priimta, kai politinės kampanijos išdininkas, patikrinęs, ar gauta auka atitinka šio įstatymo reikalavimus, užregistruoja auką ir, jeigu priimama auka grynaisiais pinigais arba nepiniginė auka, aukotojui įteikia (išsiunčia) aukų lapą.*

PKFFKĮ 12 straipsnio „Nepriimtinos aukos“ 1 dalyje numatyta, kad *draudžiama naudoti politinėms kampanijoms gautas aukas, kurios neatitinka šio įstatymo reikalavimų, 2 dalyje – politinių kampanijų dalyviams finansuoti per trečiuosius asmenis draudžiama.*

Nenustatyta atveju, kad tikrinti savarankiški politinės kampanijos dalyviai būtų priėmę aukas iš juridinių aukų ar aukas, viršijančias PKFFKĮ numatytus aukų limitus, ar būtų priėmę aukas iš asmenų, nedeklaravusių turto ar pajamų.

2.1. Nepriimtinos aukos

PKFFKĮ 12 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad jeigu buvo gautos įstatymo reikalavimų neatitinkančios aukos ir aukotojas yra žinomas, politinės kampanijos išdininkas per 5 darbo dienas nuo tokios aukos gavimo dienos turi auką gražinti aukotojui, nurodydamas atsisakymo priimti auką priežastis. Jeigu aukotojas per 10 darbo dienų nenustatomas, politinės kampanijos išdininkas auką perveda į valstybės biudžetą.

Iš tikrinamų 17 dalyvių 8 nurodė gavę 35 nepriimtinas aukas, kurių suma – 8 524 Eur. Didžioji jų dalis (30 aukų, 8 322 Eur) gražinta aukotojams, kitos (5 aukos, 202 Eur) pervestos į valstybės biudžetą. Trys dalyviai pavėluotai gražino aukotojams ar pervedė į valstybės biudžetą nepriimtinas aukas.

Pavėluotai aukotojams gražintos (į valstybės biudžetą pervestos) nepriimtinos aukos

Eil. Nr.	Savarankiškas politinės kampanijos dalyvis	Gautos nepriimtinos aukos		Pavėluotai gražinta aukotojams / pervesta į valstybės biudžetą		
		aukų skaičius	suma, Eur	aukų skaičius	suma, Eur	d. d. skaičius, veiksmas
1.	Išsikėlusį Žirmūnų rinkimų apygardoje Nr. 4 kandidatė Rima Olberkytė (S)	6	490	6	490	15–36, gražinta 12-37 pervesta į biudžetą
2.	Lietuvos centro partijos Gargždų rinkimų apygardoje Nr. 31 kandidatas Kristupas Augustas Krivickas (S)	6	110	2	62	7–9, gražinta
3.	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai (S)	4	1 130	2	80	7, gražinta
Iš viso		6	354	10	354	

Siūloma:

Pripažinti, kad išsikėlusį Žirmūnų rinkimų apygardoje Nr. 4 kandidatė Rima Olberkytė (S), Lietuvos centro partijos Gargždų rinkimų apygardoje Nr. 31 kandidatas Kristupas Augustas Krivickas (S), Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai (S), nepriimtinas aukas pavėluotai gražindami aukotojams ar pavėluotai perveddami į valstybės biudžetą, pažeidė PKFFKĮ 12 straipsnio 1 dalį.

3. Politinės kampanijos finansavimo išlaidos

PKFFKĮ nurodytos teisėtos išlaidos. Nenustatyta atvejų, kad kuris nors dalyvis būtų apmokėjęs neteisėtas išlaidas.

PKFFKĮ 14 straipsnyje nustatyta, kokios išlaidos pripažįstamos politinės kampanijos išlaidomis ir kokie leistini politinės kampanijos išlaidų dydžiai (toliau – išlaidų limitai).

2019 m. rugsėjo 8 d. naujų rinkimų į Seimą politinės kampanijos išlaidos

Eil. Nr.	Išlaidų paskirtis	Suma, Eur	Proc.
1.	Politinė reklama	179 601,42	80,89
2.	Politinės kampanijos išdininko atlyginimui ir funkcijoms vykdyti	7 394,10	3,33
3.	Politinės kampanijos organizavimo, konsultavimo ir mokymo paslaugoms	4 181,50	1,88
4.	Politinės kampanijos savanorių, politinės partijos ar kandidato atstovų rinkimams ar rinkimų (referendumo) stebėtojų ryšiui, maitinimui, apgyvendinimui ir transportui	4 093,94	1,84
5.	Pretendento, kandidato kelionėms (transporto ir apgyvendinimo išlaidoms) į rinkimų apygardą	2 237,41	1,01
6.	Politinei kampanijai naudojamoms transporto priemonėms nuomoti, eksploatuoti	1 891,39	0,85
7.	Nekilnojamųjų ar kilnojamųjų daiktų, reikalingų vykdant politinę kampaniją, nuomai	1 786,30	0,81
8.	Kitos išlaidos	20 836,71	9,39
	Iš viso	222 022,77	100,00
	Politinės kampanijos finansavimo ataskaitoje nurodyti skolos įsipareigojimai	11 593,86	5,22

Nė vienas politinės kampanijos dalyvis neviršijo nustatyto išlaidų limitu.

Daugiausia lėšų išleista politinei reklamai – beveik 180 tūkst. eurų, arba 81 proc., visų kampanijos išlaidų. Vertinant politinės reklamos grupes, 2019 m. rugsėjo 8 d. naujuose rinkimuose į Seimą daugiausia išleista išorinei reklamai (42,77 proc.) bei reklamai spaudoje (24,54 proc.).

2019 m. rugsėjo 8 d. naujų rinkimų į Seimą išlaidos politinei reklamai

Eil. Nr.	Reklamos rūšis	Suma, Eur	Proc.
1.	Išorinė politinė reklama	76 817,26	42,77
2.	Politinė reklama spaudoje	44 076,29	24,54
3.	Reklama internete	19 773,21	11,01
4.	Politinė reklama radijuje	4 591,95	2,56
5.	Politinė reklama televizijoje	363,00	0,20
6.	Kitomis priemonėmis skleidžiama politinė reklama	33 979,71	18,92
	Iš viso	179 601,42	100,00

PKFFKĮ 17 straipsnyje numatyti reikalavimai politinės kampanijos išlaidų deklaravimui.

Palyginus 2019 m. rugsėjo 8 d. naujų rinkimų į Seimą politinės kampanijos 17 tikrinamų savarankiškų politinės kampanijos dalyvių duomenis iš trijų šaltinių (politinės kampanijos dalyvio, viešosios informacijos rengėjų ar skleidėjų, politinės reklamos stebėsenos) apie paskleistą politinę reklamą ir įvertinus auditorių ataskaitas dėl pastebėtų faktų, buvo papildytos 5 dalyvių politinės kampanijos finansavimo ataskaitos³.

4. Politinės kampanijos finansavimo ataskaitų patikrinimas

PKFFK įstatymo 20 straipsnyje nustatyta, kad savarankiškų politinės kampanijos dalyvių, per politinę kampaniją gavusių mažesnę kaip 70 VMDU dydžio pajamų sumą, tai yra iki 67 900 eurų, patikrinimą organizuoja VRK.

Visų 17 tikrinamų dalyvių ataskaitos, pajamas ir išlaidas pagrindžiantys dokumentai buvo perduoti audito įmonei, su kuria VRK sudarė sutartį. Visiems dalyviams auditorius turėjo pastebėjimų. Auditorių ataskaitos dėl pastebėtų faktų skelbiamos VRK interneto svetainėje.

Peržiūrėjus visas auditorių ataskaitas dėl pastebėtų faktų, nustatyta, kad daugiausia pastebėjimų yra dėl klaidų (neteisingai nurodyti dokumentų rekvizitai, žiniaraštyje registruojant pajamas ir išlaidas sumaišyti finansavimo šaltiniai (maža auka, fizinio asmens auka, kandidato lėšos), išlaidų paskirtys, paslaugų teikimo sutartys pateiktos, tačiau informacinėje sistemoje neįregistruotos, ir pan.).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, **siūloma**:

1. Pripažinti, kad išsikėlusį Žirmūnų rinkimų apygardoje Nr. 4 kandidatė Rima Olberkytė (S), Lietuvos centro partijos Gargždų rinkimų apygardoje Nr. 31 kandidatas Kristupas Augustas Krivickas (S), Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai (S), nepriimtinas aukas pavėluotai gražindami aukotojams ar pavėluotai pervesdami į valstybės biudžetą, pažeidė PKFFKĮ 12 straipsnio 1 dalį.

2. Netaikyti administracinės atsakomybės 1 punkte nurodytiems dalyviams ir juos įspėti apie atsakomybės taikymą esant pakartotiniams pažeidimams.

3. Negrąžinti rinkimų užstato išsikėlusiai kandidatėi Žirmūnų rinkimų apygardoje Nr. 4 Rimai Olberkytei, kadangi ji neatitinka SRĮ 41 straipsnio 5 dalies 1 punkto reikalavimų, tai yra politinės kampanijos finansavimo ataskaitą, jos priedus bei išlaidas ir pajamas pagrindžiančius dokumentus pateikė pažeisdama PKFFKĮ numatytus terminus.

---

³ VRK 2020 m. sausio 14 d. sprendimas Nr. Sp-3 „Dėl dalies 2019 m. rugsėjo 8 d. naujų rinkimų į Lietuvos Respublikos Seimą vienmandatėse Žirmūnų Nr. 4, Gargždų Nr. 31 ir Žiemgalos Nr. 46 rinkimų apygardose politinės kampanijos dalyvių finansavimo ataskaitų papildymo“.

Skyriaus vedėja

Lina Petronienė